

Νηπτική Θεωρία και Ποιμαντική πράξη

/ [Πεμπτούσια](#)

Η μελέτη του κ. Δημήτρη Τσιολακίδη (προηγούμενο άρθρο: www.rempptousia.gr/?p=62318), για τις σχέσεις της Νηπτικής Παράδοσης με την Ποιμαντική Ψυχολογία, εισέρχεται σήμερα σε ένα εξίσου με τα προηγούμενα ενδιαφέρον απόσπασμα. Αυτό αφορά την εφαρμογή της νηπτικής θεωρίας στην πράξη της ποιμαντικής ψυχολογίας.

Κεφάλαιο 3^ο Από τη νηπτική θεωρία στην ποιμαντική πράξη

3.1 Άσκηση της ποιμαντικής ψυχολογίας και εφαρμογή της νηπτικής διδασκαλίας στις μέρες μας

Είναι γεγονός ότι σημερινός άνθρωπος όντας πολύπλοκος, είναι αντιμέτωπος με μία εξίσου πολύπλοκη πραγματικότητα την οποία ο ίδιος έχει δημιουργήσει αδυνατώντας, όχι μόνο να τη διαχειριστεί, αλλά και να την παρακολουθήσει. Αν και η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος αναμενόταν να επιφέρει ουσιαστική βελτίωση της υπαρξιακής προοπτικής και να δώσει λύσεις στα αντίστοιχα προβλήματα διαπιστώνεται σήμερα η διεύρυνσή τους.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα βιοηθικά ζητήματα όπως: η μηχανιστική αντίληψη για τον άνθρωπο και όλες τις διαδικασίες της ζωής,-με παρεμβάσεις τόσο στο ανθρώπινο γονιδίωμα που άπτονται άμεσα με το θέμα του σεβασμού στην θεμελιώδη για την ορθόδοξη θεολογία αρχή του προσώπου, όσο και στο γενετικό υλικό φυτών και ζώων- την οποία εισάγει η εφαρμογή της γενετικής τεχνολογίας).[92] Παράλληλα έχουμε την εμφάνιση νέων ρευμάτων σκέψης εκ των οποίων ανέκυψαν ιδιότυπες συγκριτιστικές ζυμώσεις[93] που εκπέμπουν κυρίως ατομοκεντρικά και συγκεχυμένα μηνύματα.

Επιπροσθέτως ενόψει της νέας πραγματικότητας, το κυρίαρχο σύνθημα του εκσυγχρονισμού και της παγκοσμιοποίησης, ευνοεί μετανεωτερικές ακρότητες που υποθάλλουν την ολοκληρωτική ρήξη με οτιδήποτε εκφράζει την παραδοσιακή απεικόνιση της ζωής, την αίσθηση του διαφορετικού δηλαδή αλλά και της ιστορικής συνέχειας, τείνοντας προς μια ομογενοποίηση των πάντων. Πράγμα που με τη σειρά του πυροδοτεί φονταμενταλιστικές εκρήξεις οι οποίες εκδηλώνουν έναν άκαμπτο αρνητισμό κάθε τι καινούριο και σε οποιαδήποτε προοπτική διαλόγου.

Συνεχίζοντας την εξέταση της σύγχρονης πολιτισμικής δυναμικής διαπιστώνουμε πως στο νέο υπαρξιακό μοντέλο, ως νόημα ζωής προβάλλεται το ναρκισσιστικό πρότυπο κάτω από το οποίο συνθλίβονται αξίες, παραδόσεις και διαπροσωπικές σχέσεις, ενώ αυξάνεται όλο και περισσότερο το βάρος της ατομικότητας. Προς αυτή την κατεύθυνση τίθενται σε λειτουργία όλα τα διαθέσιμα μέσα (κυρίως μαζικής επικοινωνίας) με τη χρήση εικόνας αλλά και ήχου με ηδονοθηρικά λεκτικά σχήματα, που στέλνουν υποσυνείδητα μηνύματα. Η αντιληπτική ικανότητα

περιορίζεται στη δυνατότητα ανίχνευσης μιας υπονοούμενης επίπλαστης αξίας και στην ταχύτητα με την οποία αυτό θα συμβεί, όχι όμως και στον σκοπό που κρύβεται πίσω από το υπονοούμενο που δεν είναι άλλος από την ποδηγέτηση στην κατανάλωση.

Τουτέστιν ο έλεγχος του εαυτού ορίζεται από έξω και έτσι έχουμε το πέρασμα σε μια νέα ανθρωπολογία. Αυτό που αποτέλεσε έριδα αιώνων μεταξύ της χριστιανικής ανθρωπολογίας και των πλατωνικών αντιλήψεων αναφορικά με τη σχέση σώματος και ψυχής επιστρέφει σήμερα αντεστραμμένο. Στη νέα μορφή ύπαρξης που προτείνεται, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε πως το σώμα δεν είναι κακό όπως στον Πλάτωνα, ούτε είναι το από μέρος της υποστάσεως που μαζί με την ψυχή δομεί το συναμφοότερον του ανθρώπου. Το σώμα τώρα αποτελεί το κέντρο του είναι, οι ανάγκες της ψυχής ορίζονται από της ανάγκες του σώματος, η εικόνα της ψυχής κρίνεται από την εικόνα του σώματος, η ψυχή πια οφείλει να είναι υποταγμένη σε ένα σκοπό· πώς να αναδείξει το σωματικό όργανο. Και αν αποτύχει σε αυτό τότε μπορεί να κινηθεί σε έναν ωκεανό φαντασιώσεων, των επιθυμιών και των ορμεμφύτων.

Είναι ευδιάκριτο πλέον πως το ρηχό και ταυτόχρονα σπουδαιοφανές πολιτισμικό γίνεσθαι των ημερών μας επηρεάζει καταλυτικά την κοινωνική πραγματικότητα γεγονός που έχει άμεσο αντίκτυπο στο ψυχολογικό και κατ επέκταση στο πνευματικό πεδίο. Στη δεδομένη αυτή κατάσταση ο ορθόδοξος ποιμένας μέσα στο πλαίσιο της ποιμαντικής του αποστολής καλείται να συμβάλλει καίρια και διακριτικά αφενός στην ερμηνεία της σύνθετης πραγματικότητας και αφετέρου στην πραγμάτωση του έργου της ποιμαντικής του διακονίας. Εξυπακούεται πως στην προσέγγιση που θα επιχειρήσει ο ποιμένας πρέπει να τοποθετηθεί θεολογικά με στήριγμα την βιβλικοπατερική παράδοση έχοντας κατά νου την αρχή από όπου ξεκίνησαν όλα, ώστε να μπορεί να σταθμίσει πνευματικά τα νέα δεδομένα.

Ο κληρικός πολλώ δε μάλλον εκ της ιδιότητάς του, έχει τη συνείδηση δύο κυρίως πραγμάτων. Το ένα είναι ότι η υφιστάμενη κατάσταση αποτελεί συνέπεια της πτώσης και ότι με τη σάρκωση του Λόγου και τη ζωοποιό ενέργεια του Αγίου Πνεύματος υπάρχει ελπίδα να θεραπευθεί η τραυματισμένη ανθρώπινη φύση. Το άλλο είναι ότι καθοριστικό ρόλο σε αυτή την προοπτική διαδραματίζει το αυτεξούσιο του ανθρώπου. Σαφώς οδηγό για την πραγμάτωση του ποιμαντικού έργου αποτέλεσε και αποτελεί για όλους τους πατέρες η ποιμαντική και λυτρωτική δράση του Χριστού.[94]

Ο ποιμένας γνωρίζει ακόμη πως το περιεχόμενο της ζωής που φέρει η νηπτική διδασκαλία δεν είναι κεκτημένο η δε στήριξη και έμπνευση που αντλεί από αυτήν κρατά την αλήθεια της όταν έχει τη δύναμη να δείξει μιμητικό ζήλο

ακολουθώντας το παράδειγμα ζωής που κατέθεσαν οι Άγιοι πατέρες και όταν έχει την επιθυμία να διαθέσει τον εαυτό του στον κόσμο και το Θεό. Επίσης η προσφερόμενη από τη νηπτική παράδοση μέθοδος ανθρωπογνωσίας και Θεογνωσίας μας αποκαλύπτει μια πρόσθετη οντολογική υφή της. Οι νηπτικοί δεν υποθάλπουν την ψευδαίσθηση της ανθρώπινης παντοδυναμίας, καθώς είναι δεδομένο για τους ίδιους ότι «η πνευματική εμπειρία των νηπτικών... απορρέει από την τήρηση των πνευματικών νόμων.»[95]. Όσο και αν τον στηρίζει και τον κατευθύνει η νηπτική διδασκαλία, η αυτοσυνειδησία του πνευματικού ορίζεται από την προϋπόθεση να είναι μυσταγωγός της Θείας Χάρης εφόσον είναι κοντά στο Θεό και εφόσον τη διαχέει μέσα από την ποιμαντική του αποστολή στα άλλα ανταποκρινόμενα στο κάλεσμα μιας σχέσης πρόσωπα.

Επομένως το βάθος του χαρίσματος είναι ο διάλογος και η ουσιαστική, αληθινή, κοινωνία προσώπων. Δεν αποβλέπει ο πνευματικός στο να καταστήσει τον ποιμαινόμενο υπάκουο σε θρησκευτικές επιταγές και νόρμες. Αυτό στο οποίο προσβλέπει είναι να διεγείρει την υπαρξιακή εγρήγορση του δεύτερου, με άλλα λόγια να τον οδηγήσει στην πίστη ενεργοποιώντας το φυσικό θέλημα που κινεί κάθε άνθρωπο προς το Θεό γιατί, «πίστις δε έστιν ενδιάθετον αγαθόν, ήτις ενυπάρχειν πέφυκε και τοίς μηδέπω πεπιστευκόσι Θεώ.»[96],προτρέποντάς τον παράλληλα να φροντίζει για την ποιότητα της πνευματικής του ζωής όπως πράττει και ο ίδιος.

[Συνεχίζεται]

[92]Πρβλ. Νικολάου Γ. Κόϊου *Ηθική Θεώρηση Των Τεχνικών Παρεμβάσεων Στο Ανθρώπινο γονιδίωμα*, εκδ. Σταμούλη Α.Ε. Αθήνα 2003 σ. 20-21.

[93] Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αποτελεί η εμφάνιση της Νεοεποχίτικης πνευματικότητας, όπως και η Σαϊεντολογία.

[94] Πρβλ. Βασιλείου Ι. Καλλιακμάνη Πρωτοπρεσβύτερου, ο.π., σ. 16.

[95] Πρβλ. Βασιλείου Ι. Καλλιακμάνη Πρωτοπρεσβύτερου, *Μεθοδολογικά πρότερα της ποιμαντικής, Λεντίω ζωννύμενοι Ι*, Β' έκδοση, εκδ. Μυγδονία-θεσσαλονίκη, 2005 σ. 65.

[96]Ευάγγριου του Ποντικού, ο.π. νγ', σ. 32.